

grebsmæssigt tilfældigt, hvis Staten af praktiske Grunde har henlagt en saadan administrativ Opgave til en Ret — allerede dermed vil min Stilling være givet til Flertallets Argumentation om det urimelige, der skulde være i, at Landsretterne faktisk kom til at afgøre ogsaa, hvem der kan procedere for Højesteret. Uden i øvrigt at ville lægge synderlig Vægt paa, hvorledes Forholdet er ordnet i fremmede Retsforfatninger, eftersom et Lands Retsorganisation naturligvis maa ses som en Helhed, saa at Slutninger fra og om enkelte Led her altid bliver mislige, kan dog vel saa meget bemærkes, at af de Lande, hvormed man almindeligvis jævnfører, er det kun Norge¹⁾, der kender en Ordning i Lighed med vor, medens i Øst-rig, England (og U. S. A.) og Sverige (hvor dog Proceduren ved Højesteret er skriftlig) enhver Sondring mellem forskellige Klasser Sagførere²⁾, er ukendt, og det i Tyskland kun er i det rent ydre, at der findes en — i øvrigt fjern — Lighed med vort System; nogen Prøve kendes i øvrigt ikke, hverken dér eller i noget af de øvrige Lande, ej heller i Frankrig, som ikke er nævnt i det foregaaende, fordi Forholdet dér er saa forskelligt fra vort, at enhver Sammenligning er umulig.

I og for sig forekommer det mig mindre naturligt at have Sagførere med forskellige legale Kvalifikationer overfor en Opgave, Procedure i de forskellige Instanser, der i alt væsentligt er ensartet eller, efter min Mening, i hvert Fald burde være det; og det er en Ordning, der ikke ret harmonerer med Lovens Standpunkt i øvrigt, hvorefter Tyngdepunktet (for Landsretssager) er lagt i Proceduren i første Instans.

Men Spørgsmaalet maa for øvrigt afgøres efter rent praktiske Hensigtsmæssighedsbetragtninger. Intet af de Argumenter, Flertallet anfører for sin Opfattelse, har mere end relativt Værd; en Del af dem tillægger ogsaa jeg betydelig Vægt, men enkelte mener jeg er forfejlede — hvilke, vil fremgaa af det følgende.

For mig har følgende Betragtninger særlig Vægt:

Fraset, hvorledes det mulig kan gaa i en vis Overgangstid, tror jeg ikke, at en fri Adgang til Højesteretsskranken vil komme til at betyde saa meget, som man fra Flertallets Side synes at mene. Der vil ogsaa uden Prøve stadig være Specialister, som dominerer paa dette Felt og tager det overvejende Antal Sager, og jeg tror derfor ikke, en Forandring vil betyde saa overmaade meget for Højesterets Arbejdsvilkaar. Derimod vil en Frigivelse af Procedureretten sikkert i nogen Grad virke til at nærme Formen for Proceduren for Højesteret til Landsretsprocedurens Form, men dette ser jeg som en Fordel, og jeg er paa dette Punkt ganske uenig i de Betragtninger, Flertallet fremsætter i Begyndelsen af sine Udtalelser.

Naar det dernæst fremhæves som en Fordel, at Højesteretssagførerne virker som en Barriere imod letsindige Appeller, er der vel *noget* rigtigt heri. Appeller, der ikke har nogen Udsigt til at føre til Ændring af den indankede Dom, skulde ganske vist helst undgaaes, men det synes dog ikke at kunne bestrides, at der i sig selv er noget misligt i, samtidig med at Loven erklærer, at enhver Landsretssag skal kunne indankes for Højesteret, at overlade til en faatallig Kreds af Personer faktisk at bestemme, om Anke skal kunne ske eller ej, eller dog lægge alvorlige Hindringer i Vejen for, at Lovens Bud kan ske Fyldest. I de Tilfælde, hvor Loven tilsteder Anke, maa denne ogsaa faktisk staa aaben, og gøre det, uden at det kræver for stor økonomisk Opofrelse, og det maa saa blive Ankesdomstolens Sag ved Tilkendegivelse af sin Misbilligelse at sætte en Stopper for for stor Letsindighed paa dette Omraade.

Og at Anke vil kunne blive billigere, naar Adgang til Højesteretsskranken er fri, mener jeg er utvivlsomt. Det kommer naturligvis her som altid an paa, hvad man forstaar ved Billighed, og hvad man mener, Staten skal tage sig af, og hvad ikke. Det er muligt, ja, endog sandsynligt, at den letsindige, halsstarrige og processyge kan finde en lettere Adgang til at paaaanke, og det er muligt, at Summen af saadanne Personers

¹⁾ Det er Danmark, der i 1868 optog Højesteretssagførerprøven i sin nuværende Form nøjagtig efter den en Del Aar forinden i Norge indførte Ordning — medens ganske vist Prøverne faktisk har udviklet sig ganske forskelligt, idet den i Norge er yderst faeil og nærmest betragtes som en Formsag.

²⁾ I Sverige har Retsplejen hidtil formaaet at undvære ethvert legalt Kautel for Sagførernes Procedurefærdighed, idet det staaar hvem som helst aabent at betegne sig og drive Virksomhed som Advokat. Efter den svenske Proceskommissions Forslag af 1926 kræves der for Adgang til Advokatvirksomhed og -stilling, at man har aflagt den for Udøvelse af Dommergerning anordnede Kundskabsprøve og faaet en vis praktisk Uddannelse; for Møde i Højesteret (hvor der efter Kommissionsforslaget fremtidig sker mundtlig Forhandling, naar nogen af Parterne forlanger det, eller Retten finder det ønskeligt) kræves, at man i 5 Aar har været i Vidsomhed som Advokat — men nogen Prøve er ikke foreslaaet.